

KRANJSKI ZVON

ŽUPNIJSKI LIST ZA KRANJ IN OKOLICO.

Izdaja: mestni župni urad v Kranju.

Izhaja zadnji teden v mesecu.

L. 1930. Štev. 1.

Posamezna štev. 2 Din.

Svetost družine.

Božični prazniki so prazniki krščanske družine. V Betlehemu in Nazaretu, na begu v Egipt in v templu gledamo ta čas ono sveto družino, ki je vzor vsake družine, po katerem vzgledu naj bi se ustanovljala in živela vsaka družina.

Sin Božji, naš Odrašenik, je prišel na svet v družini. On bi si bil lahko v trenutku ustvaril človeško naravo v doraslem stanju; prišel bi bil lahko na svet kot odrasel mož, obdan z sijajem božanstva. A tega ni storil. Bil je spočet od Svetega Duha, rojen iz Marije Device, kakor človek je rasel v družini. kakor drugi otroci je bil pokoren svojem staršem in je tako posvetil vse družinsko življenje.

Družina.

Človeška narava je taka, da človeški rod po družini raste in se vzgaja. „Rastita in množita se“, je Bog rekel roditeljima vsega človeškega rodu, ko je ustanovil prvo družino.

Zdrava družina, zdrav rod, zdrav in močan narod. Družinsko življenje uničeno, zrahljano — uničen tudi narod! Kakoršne družine, tako življenje, taka tudi vera v narodu.

Od početka do danes in do konca dni se trudi in se bo trudila katoliška cerkev, da ohrani to celico človeške družbe zdravo telesno in duševno s tem, da kaže na idealni, najlepši vzor vseh družin — na sveto družino. Ta zgled naj bi vsem družinam svetil, vse družine prekvaševal, vse družine učil lepega, krepostnega in srečnega življenja. Skrb za dobre družine, to mora biti ena največjih skrbi vseh, ki jim je na srcu zdrav in pošten rod, sreča naroda!

Na drugi strani pa zopet vidimo, da nasprotniki krščanstva uvidevajo velik pomen krščanske družine v življenju narodov. Če so družine krščanske, potem je vse delo sovražnikov križa zaman, če pa razkristjanijo družino, so razkristjanili narod. Zato zahteva framason in svobodomiselc, socialist in komunist razporoko, civilni zakon. Zato kradejo komunisti otroke iz krščanskih družin, da jih izročajo v vzgojo svojim propalicam, ulici in njih družbi. Dobro vedo, da s tem, ko uvedejo civilni zakon, razporoko, ko uničijo v narodu smisel za svetost zakona, uničijo srečo ljudstva, a njim je prvo boj proti krščanstvu! Če uničijo svoj narod, za to jim nič ni, samo da škodujejo krščanstvu.

Katoliku mora biti družina nekaj svetega! Zakaj od Boga je ustanovljena in z zakramentalnostjo posvečena. Katoliški zakon je zakrament, je nekaj svetega, velika skrivnost v Kristusu in Cerkvi! Pred altarjem, pred zastopnikom Cerkve, v imenu božjem se sklepa in blagoslavlja.

Bog, vera in človeško dostojanstvo torej zahteva, da zakon in zakonsko življenje spoštujemo.

Ena najbolj žalostnih strani moralno propale družbe, je, da nima več spoštovanja do družino, do zakona in za-

konskega življenja. Kako sramotna je, da se danes po tovarnah, po delavnicah in po pisarnah, v raznih delavskih in „boljših družbah“? slišijo plitve opazke o zakonu, da se z umazanim jezikom govori o skrivnosti življenja, da se svet celo zabava nad tem, ko v grdih izrazih govori o postanku človeka, o materinstvu in očetovstvu! S takim govorjenjem svet le kaže, da ne umeva več človeškega dostojanstva, da ni vreden, da se je rodil kot človek. To je vendar zahteva narave, da ne govorimo o božjem zakonu, da vsako bitje vsaj sebe spoštuje, da mu je vsaj to sveto, po čemur je prišlo na svet. Moralno propadel svet pa z umazanim govorjenjem sramoti svojo lastno naravo, svoje lastno dostojanstvo!

Sin božji je posvetil družino, ko je sam prišel v družini na svet in je v njej preživel 30 letno življenje. Betlehem, Nazaret, jaslice, božič in vsi božični prazniki nam kličejo v spomin, da je poglobljena poteza krščanskega življenja spoštovanje do družine, do družinskega življenja.

Sen novoletne noči.

Morda ste že kdaj slišali to zgodovino: Mladenič je sanjal, da stoji na robu večnosti. Z grozo je gledal nazaj v življenje, ko je videl za seboj toliko lahkomišelnosti zapravljenega časa, na zakopane talente, na storjene grehe — Kakor doneči rogovi sodnjega dne mu gre skozi mozeg strašna misel: „Od sedaj naprej ni nič več časa —.“

Ves prepoten se zbudi in vidi v neizrečeno veselje, da so bile vse le sanje, da je še mlad in da ima še časa —. Sad teh sanj pa je bil trden sklep, da bo izpremenil pot svojega življenja, da se bo poboljšal. In držal je besedo in postal je nov človek, ki je živel življenje po božjem zakonu. Sen je rodil novega človeka.

Novoletna noč —. Po raznih dvoranah prirejajo Silvestrovo večere. In pride polnoč in električne centrale pretrgajo dotok luči —, trenutek teme — in zopet svetloba —, nova luč, luč novega leta —!

Sanje se ne dajo kar tako pričarati, toda saj jih ni treba! Kar je ta mladenič gledal v sanjah, mi vsak dan moremo gledati v resnici, v življenju. „Danes meni, jutri tebi“, neprestano pojo mrtvaški zvonovi in kličejo v spomin, da je zopet eden moral dati račun od svojega življenja, račun o tem, kako je porabil svoje življenje, kako je trgoval s talenti, ki mu jih je dal njegov Stvarnik.

Ob prelomu med starim in novim letom si ustvarimo žive sanje, pogledjmo sami sebe, kako smo živeli v preteklem letu. Ali bi tudi nas obšla groza, ko bi nam kdo ob trenutku, ko se prekine polnočna — novoletna luč, govoril: „Od sedaj je večnost, od sedaj naprej ni več časa za tebe, daj račun od svojega življenja —.“

Blizu 60 župljanov je umrlo v letu 1929. Od teh ni najbrž nikdo mislil ob lanskem novem letu, da bo l. 1929. zadnje njegovega življenja.

Prišel bo za vsakega resničen sen zadnje noči. Pred nami bo stalo vse življenje kakor na dlani. Ali nas bo obšla groza ob tem pogledu? Nikar ne zapirajmo oči resnici! Ne zapirajmo svojih src spoznanju! Poglejmo odkrito v svojo dušo! Če kaj najdemo, kar bi nas begalo ob trenutku prehoda iz časa v večnost, odstranimo iz svojega življenja. Novo leto naj bo novo življenje! Jasno v luči božje resnice, čisto pred vsevednim božjim očesom, ravno pot po merilu božje postave. To naj bo naš sklep ob prehodu iz starega leta v novo.

Potem bo za vse — srečno novo leto.

In srečno novo leto v spoznanje žive resnice, srečno novo leto v izpolnjevanju božje besede, srečno novo leto v uživanju božje milosti želi vsem župljanom — Kranjski zvon.

Dr. J. K. Pogačnik.

Za dekleta.

Novodobno vzgojeslovje zahteva, da se z vsakim mladim človekom ravna po svoje. Kakor ni enaka hrana za vsak želodec, tako ne enaka vzgoja za vsakega. Kajti vsakdo je čudo zase, s svojimi dobrimi in slabimi lastnostmi, nagnenji in zanimanji.

To vzgojno načelo je dušno pastirstvo sicer že vedno poznalo in upoštevalo. Že sv. Pavel piše o Korinčanih, da jim je dal piti mleka, ne pa trdne hrane, ker je še niso prenesli. A dandanes se ta vzgojeslovna zahteva tudi pri verski vzgoji bolj povdarja. Drugače je treba dopovedovati božje reči preprostemu nego izobraženemu, drugače otroku nego dijaku ali odraslemu. Stanovsko dušno pastirstvo, hišni obiski, osebni stiki z ljudmi, dušeslovno poglobljanje v posamezne značaje — to so zahteve modernega pastirovanja.

Odtod potreba po posebni skrbi za mladino in za doraščajoče. Dekle, ki zori, ali fant, ki dorašča, je svet zase. Ima svoja vprašanja, svoje težave in skrbi, tudi dušne. Na vse to mora dobiti pravočasno odgovor. S telesno rastjo mora rasti tudi versko znanje, poznanje vere, sicer bo njegovo poštenje in srečno razvijanje doživelo нравni polom, čisto se bo omajala celo njegova vera. Vzgoja brez vere je kakor mrtev kašipot ob cesti: kaže pravo pot, a nobenemu opešanemu ali slabotnemu, kaj šele ranjenemu, ne pomaga naprej. Verska vzgoja pa daje tudi moč, da moreš res priti, kamor treba; daje bi rekel, na razpolago tudi vozilo, da moreš, slab in truden, dalje po pravi cesti.

Zato je tudi za mladega človeka edino verska vzgoja resnično uspešna. Zato imamo mladeniške in deklinške zveze, a poleg katoliških organizacij skrbijo zanjo zlasti Marijine družbe.

Žal, se je porajalo zadnje čase mnogo predsodkov proti kongregaciji. Vsako dobro stvar morajo obreči in v nič devati, to je obljubil že ustanovitelj Cerkve, naš Mesija, prav to obsojanje pa je znak, da je stvar dobra.

Nekatere straši že ime. Pa odveč! Vseeno je, če se tvoj oče piše Šilar ali Kopitar, samo, da je dober človek. Komur ni všeč »Marijina družba«, naj reče pa kongregacija, kakor v lavantinski škofiji imenujejo vse fantovske Marijine družbe. Kakor poštenih otrok ni sram svoje matere, tako je tudi imenovanje po naši duhovni materi za nas le častno.

Mnogim se Marijina družba zato ne more prikupiti, ker prepoveduje ples. Ljubi ljudje, saj veste, koliko dobrega prinese to rajanje v dimu po opljuvanih tleh, ob pijaci in razgretih telesih! Da, ples more biti tudi umetnost; a kakor se pleše pri nas, ni niti lepo, niti zdravo, niti pametno ne. Vprašajte samo strastne plesavce, saj jih je dovolj, naj vam povedo, kako deluje nanje ples. Že stari poganski modrijani so dejali, pa samo tisti plešejo, ki se jim pamet moti, smatrali so za poniževalno, da bi moder človek plesal. In duhoviti sirski pesnik in menih, sv. Efrem, je rekel, da kristjane gotovo ni sv. Peter plesati učil, ampak zapeljivka človeštva, peklenska kača. Sv. Avguštin, ki je brez

dvoma eden najglobljih mislecev vseh časov, je zapisal, da se sredi rajanja zlodi sam vrti.

Marijina družba torej mora biti proti takemu plesu, kakor se prireja pri nas; sicer bi ne odgovarjala več svojemu glavnemu namenu: ohraniti mlade ljudi poštene in srečne v Bogu. Pa nič več ne zahteva Marijina družba od svojih članov kakor krščanski нравni zakon od vsakega kristjana. Je mar nečlanom ali nečlanicam dovoljeno kar vse vprek plesati? Kaj zanje greh ni greh in grešna priložnost ni spotika? Kadar pa je ples pošten, n. pr. na poštenu svatbi, vsaj včas, bi se pa mogle tudi članice Marijine družbe v sporazumu s svojim voditeljem brez hudega zavrteti. Voditelj bo že pazil, da ne bo v tem slabega zgledevanja ali pohujšanja. Ker pa so naši plesi нравno oporekljivi, jih v načelu Marijina družba ne more in ne sme dovoljevati. Človek, ki mu plesna strast še ni vzela pametne razsodnosti, bo dal Marijini družbi prav.

Čuden strah plaši včas naša dekleta pred vstopom v družbo, češ, potem se pa ne bom mogla poročiti. Ali v resnici kdo verjame svojemu lastnemu predsodku, da se pošteno deklet ne more omožiti? Seveda, po opolzki poti greha, mesene umazanosti, ki končno par tednov pred rojstvom novega človeškega bitja zakon izsili, pošteno deklet seveda ne more iti v skrivnostno svetišče sv. zakona. Zato si pa tudi prihrani solze razočaranja, trpljenje nesrečnega zakona in tudi vse duševne boli nesrečnih deklet. Poštena mladost — pošten zakon, umazana mladost — bridki zakonski križ in žuleči jarem! Odprite oči, pa recite, če ni to res. Pa pogledjte še, koliko srečnih in blaženih zakonov je že izšlo iz Marijinih družb. Zapisniki bi mogli mnogo povedati.

Potreba individualne verske vzgoje zahteva, da se oziramo tudi na poklic, izobrazbo in vse razmere vsakega človeka posebej. Pri nas je n. pr. med dekleti samimi velika razlika. V drugačnem okolju in v drugačnem duševnem svetu živijo kmečka, v drugačnem mestna, zopet imajo druge potrebe trgovske vajenke kakor služkinje, dijakinje ali dekleta, ki so v svoji družini. Njihove duševne potrebe niso enake. Zato se mi zdi potrebno, da se nudi potrežen verski pouk, primerna individualna verska vzgoja tudi tistim, ki doslej pri Marijini družbi niso prišle na svoj račun. Zato hočemo pri deklinški Marijini družbi ustanoviti posebno skupino za inteligentne gospodične, za bivše dijakinje, šolane uradnice in dekleta iz uglednih meščanskih družin. Sicer jih je lepo število že zdaj v družbi, a živa potreba verskega skrbstva za vsa dekleta zahteva, da pridejo vsa dekleta na svoj račun, pa naj jih zdaj odbija od družbe kak upravičen ali neupravičen predsodek. Verske potrebe v mestu so drugačne nego v okolici, v različnem socialnem položaju zopet različne. Zato hočemo začeti z dvema skupinama v deklinški kongregaciji: prva splošna, dosedanja družina, druga za inteligentne in sploh tiste, ki bi k dosedanji ne hotele. Shodi bi bili ločeni, govori skupini primerni. Po potrebi bi nova skupina dobila svoj odbor. Na zunaj ostane organizacija enotna, da pokažemo svojo krščansko edinost in povemo, da imamo skupno mater. Nekaterim dosedanjim članicam bo morda nova skupina bolj odgovarjala, zato se bodo lahko same odločile, h kateri želijo spadati. Svobodo otrok božjih damo vsem, voditelj itak ne more odločevati, kam katera bolj spada po svojem poklicu in razmerah. Tu in tam bi nastopili obe skupini, da pokažeta svojo sestrsko sorodstvo. Natančno razmerje pa se mora šele samo od sebe razviti.

Pastirska skrb narekuje ta načrt. Za vas, dekleta se gre! Opre rabijo dekleta, ki do zdaj stojijo na strani, še več. Pouka in pomoči, dobre družčine in družbe prijateljic, ki znajo ceniti svojo pošteno in božjo mladost in hočejo srečno bresti skozi današnji nevarni svet. Kaj bi se zapletale v razne predsodke, bodite odkrite pred seboj in svojo vestjo! Ne gre za kisle figure, ki zavijajo oči k nebu in obnergajo ves svet, ne za tercijalstvo in pobožnjaštvo ali Bog zna kaj, ampak za vaše poštenje in srečno življenje in

za vsestransko oporo v Bogu in njegovi ter naši Materi. Blagor njim, ki poslušajo pravočasno in razumevajo svoj čas, svoje potrebe in svoj dekliški ideal!

Tiste, ki žele pristopiti v to novo skupino, naj se prijavijo do 15. jan. v župni pisarni! Vabimo vse, ki se hočejo tej skupini pridružiti! Tudi nasvete ali želje povejte! Nikar se ne dajte slepiti, češ ni potrebno, tudi do sedaj ni bilo. Če smo povsod drugod moderni in prav je, da smo, zakaj bi pa v stanovski verski vzgoji ne bili? Nova verska pomlad prešinja svet, ali naj mi zaostanemo? Čemu cincanje med Bogom in satanom, bodimo res božji, ker Bog je luč, ki sveti, greje in osrečuje. Zato vas vabimo radi vas samih!

Pa tudi drugih deklet naj ne plašijo napačni predsodki pred vstopom! Marijina družba hoče obvarovati vašo mladost tako, kakor jo zahteva pamet in Bog: dobro, srečno in veselo. Zlasti naj vas ne begajo splošni ugovori, kakor smo jih slišali zgoraj. Nečastno je za doraščajočo mladino, da se ne odloča samostojno in naseda vsakemu praznemu predsodku. Priglasiti se morete vsak čas.

Tovarnarjem, obrtnikom in trgovcem.

Kakor se je v več slučajih ugotovilo, se po nekaterih podjetjih silijo delavci, pomočniki in vajenci, da delajo skoro redno ob nedeljah in zapovedanih praznikih. Po nekaterih podjetjih in obrtnih se v tem oziru delavci, oziroma pomočniki in vajenci ter vajenke naravnost izrabljajo. Ugotovili smo slučaje, ko so tovarniški delavci delali brez nujne potrebe, celo nedeljo dopoldan in tudi popoldan; ugotovili smo, da so pri nekaterih šiviljah vajenke in pomočnice prave sužnje, ki morajo delati cele noči in cele praznike. Ne pretiravamo prav nič, ampak je to gola resnica! Seveda se ponekod podjetniki hočejo zavarovati pred kaznijo s tem, da vprašajo, kdo hoče v nedeljo prostovoljno delati, a to vprašanje se izvrši v takem tonu, da vsak delavec ve, da bo izletel iz podjetja ob prvi slabši konjunkturi, če ne pride v nedeljo na delo.

Nekateri vajenci ob nedeljah in praznikih sploh ne morejo k nedeljski službi božji. Zjutraj ga porabijo doma za razna dela, ob 8. mora pa v šolo.

Tako postopanje bije v obraz vsaki morali, je popolnoma nekrščansko izrabljanje šibkih slojev, ki si ne morejo in ne upajo sami pomagati. Tako postopanje krade podjetju blagoslov božji. Kjer se božji zakon tepta: zakon nedelje in osebne svobode, tja pride prej ali slej prokletstvo božje.

Povdarjam, da v tem oziru nudi pomoč državni zakon, ki določa tudi kazen vsem, ki silijo v tej ali drugi obliki delavstvo ob nedeljah k delu brez nujne potrebe.

Dolžnost duhovščine je, da skrbi po svojih močeh za to, da se spoštuje praznik in da se varujejo šibki sloji pred izkoriščanjem. Upamo, da bo ta javni opomin zadostoval in da ne bo treba prositi inspekcije dela, da poseže vmes in kaznuje one, ki postopajo proti zakonu.

Sicer se bom morda komu s tem zameril, a zdi se mi, da bi bil to za nas duhovnike greh, če bi še nadalje molčali k temu, ko se tako javno in v toliki meri tepta božji zakon! Naj se torej odpravijo po podjetjih te zlorabe!

Skrivnost življenja.

Več stoletij pred Kristusom je stal v mestu Sais v Egiptu velik, skrivnosten tempelj. Vsako leto so morale tjakaj velike množice ljudstva na božjo pot, zakaj tam je bil znamenit in čudodelen kip boginje. Ta kip se je nahajal v mali, temni kapeli. Noč in dan so gorele pred njim številne svetilke. Kip pa je bil zagrnjen z več zastori in romarji niso mogli videti njegovega obličja.

Pri tem templu je bila šola za paganski duhovski naraščaj. Tudi tem, bodočim duhovnikom boginje, je bilo prepovedano zreti obraz malika, dokler niso bili posvečeni za duhovnike. Šele, ko so bili svečano posvečeni službi boginje, se jim je pokazal nje obraz.

V tej duhovniški šoli je bil tudi mladenič, ki je bil poln radovednosti, kakšen je ta kip. In ker mu predstojniki niso dovolili, da bi predčasno mogel videti obraz malika, se je odločil, da si sam odgrne zastore. Nekega večera ostane skrivaj sam v kapeli. Ko odidejo čuvarji iz templja, se previdno približa skrivnostnemu kipu. Tesno mu je postalo pri srcu, ko je stal sedaj sam pred boginjo. Spomnil se je svaril, da ni varno približati se kipu, a zmagala je radovednost. En zastor za drugim odgrne in vedno jasnejši se kažejo poteze kipa, še en zastor, še enkrat potegne in pred njim je stala odkrita soha, ki pa je v tem trenutku zažarela v ognjeni svetlobi, ki je imel najbrž skrit mehanizem, ki je povzročil ogenj in svetlobo. To pa je mladega gojenca napolnilo s tako grozo, da je padel mrtev na tla in zjutraj so ga našli čuvarji brez življenja ležali na tleh pred kipom.

Skrivnost življenja, postanka človeškega življenja, je kakor ta skrivnostni kip boginje. Dokler ni človek dozorel in pripravljen, je nevarno gledati tej skrivnosti v obraz. Prezgodnje poznanje te skrivnosti rodi lahko strašne posledice, ki v človeku lahko uničijo telesno, posebno pa нравno življenje. Dokler človek ni dozorel, da umeva velikost človeškega življenja, dokler ni pripravljen, da more kot mož, kot resna žena sprejeti to razodetje, toliko časa naj bo to skrito pred njim.

Ogenj je nekaj lepega, koristnega, a gorje, če ga dobe v roke neizkušeni otroci, z njim lahko požgo in uničijo dom in premoženje.

To pa je najtežja stran pri vzgoji mladega človeka: pripraviti ga pravilno polagama, da bo mogel nositi in umevati to skrivnost; najti primeren način tega razodetja in ob pravem času odkriti mu z vso resnobo skrivnost človeškega življenja.

Največkrat se naša mladina o vseh teh vprašanjih pouči prezgodaj in od nepoklicane, nevesče strani, od ulice in poulične mladine, od paše in pastirjev v izrazih, ki vzbujajo poštenemu otroku gnus.

Večina naših staršev je v tem oziru naravnost nerodna! Pomagajo si s štokljo, z ženo, ki lovi otroke po vodi in odrivajo odgovor, dokler se le da ter čakajo, da njih otrokom pove kdo drugi, kak pokvarjen fant, propala deklica v najgrši obliki, ki jo more podati le propadel človek.

Neredko srečamo v življenju matere in očete, ki pri takem popolnoma nedolžnem vprašanju pograbbijo za palico in otroka nabunkajo, mesto da bi ga z ljubeznijo poučili. Drugi se zopet zaderejo nazaj ob vsakem vprašanju, da otrok čuti, da je tu nekaj zadaj in da ga še bolj žene radovednost, sploh svojim otrokom neradi odgovarjajo in se na vprašanja otrok zadirajo nazaj s splošnim izgovorom: „Pusti me no pri miru, ti mulc ti, kaj te take reči brigajo!“

Splošna napaka večine naših staršev je ta, da odbijajo svoje otroke, da jih ti ne upajo vprašati o delikatnih straneh življenja. Ogromna večina otrok si ne upa v tem oziru iskati pojasnila pri starših, ker se staršev boji in ženi. To je znak slabe vzgoje, ki ni znala v otroku vzbuditi toliko zaupanja do staršev, da bi iskal le pri njih pojasnila. In vendar so starši prvi in skoro edini poklicani za to. Starši bi s pravilnim pojasnilom preprečili lahko mnogo, mnogo škode in zablod.

Prvo torej pri tem vprašanju je, da si starši dobe zaupanje svojih otrok, da jih nikdar ne odbijajo, da jim z ljubeznijo in dobrohotnostjo odgovarjajo na vsa vprašanja že od nežnih let naprej. Otroka je treba od prve mladosti že navajati, da vse odkrije in vse pove svojim staršem. Starši morajo biti nekaki prvi spovedniki, katerim otroci vse odkrijejo, vse zaupajo.

Zelo napak ravnaajo oni starši, ki kaznujejo otroka, ki jim po pravici pove svojo napako in nerednost. Otrok se mora sicer bati staršev, a nikdar se ne sme bati, odkriti jim svojega srca. Kadar otrok po pravici pove, odkrije svoje srce, naj ne bo kaznovan za to. Mati in oče morata torej tako otroka vzgajati in se proti njemu tako obnašati, da jima bodo otroci vse zaupali, kakor svojemu spovedniku. Kdo bi zaupal svoje dušne skrivnosti spovedniku, ki bi to potem izklepetal, ki bi se norčeval iz njega, ki bi mu ne bila sveta skrivnost spovednice?! Kakor spovednik, tako morajo tudi starši poznati spovedno molčečnost otrok, spoštovati otroka, ki jim zaupa skrivnost dušnega življenja, z resnobo sprejeti vse še tako otročje razodetje, biti morajo torej vredni zaupanja! Tu se pa že pokaže potreba po veliki moralni višini staršev. Otroci hočejo v svojih starših gledati svetnike, in le če vidijo v njih svetost življenja, jim bodo tudi zaupali!

Poznal sem mater, ki je imela tri dečke, ki so hodili k meni v šolo. Vse, kar so otroci tekom dneva doživeli, vse so zvečer povedali svoji mami. Če so ji kradli sladkorčke, če so se stepli med seboj, če je kateri zaklel na poti v šolo, če kaj slabega videl . . . vse so ji zvečer otroci razodeli. Tako je mati vedela za vse. Seveda ni zvečer nikoli šiba peta. Takrat so vsi v materi gledali nekakega spovednika. In ko so šli k spovedi, je vsakemu u amica pomagala vest izprašati, saj je ona najbolj vedela za vse napake in grehe svojih otrok. In kadar so šli k spovedi, so prišli eden za drugim, najprej najmlajši, nazadnje pa mati sama.

In prišlo je tudi to vprašanje na vrsto. Otroci so ji neženirano povedali, kaj jim je prišlo na misel in so ji odkrito tudi vprašali, kako je to, kako je ono. Prišel je novi bratec na svet, od kod je prišel, kako je prišel. Pa je bila v zadregi, kaj naj jim odgovori in jim je rekla, naj počakajo, da jim bo vse ob prvi priliki pojasnila. In je prišla posvetovat se, kako naj sedaj nadaljuje, kako naj jim sedaj pojasni. In tako je vodila svoje fante, da so bili ob pravem času lepo poučeni o vsem in so ostali res pravi biseri nedolžnosti.

O znamenjem pisatelju Ganghoferju sem nekoč bral tole: Pripoveduje, da so nekoč dobili telička v hlevu. Bil je pred kratkem še tam, ko zopet pride v hlev, je že bil teliček pri kravi. Pa ves začuden vpraša hlapca: „Od kod pa je prišel teliček v hlev?“ In hlapec mu je resno povedal resnico s primerom na človeka. In sedaj, pravi Ganghofer, „sem obstal, posvetilo se mi je nekaj: sedaj vem, zakaj me ima moja mamica tako rada — in sem stekel v sobo in sem začel svojo mamico poljublja.“ To je bil pravilno vzgojen otrok, ki mu odkrije skrivnosti ni vzbujalo gnjusa, ampak ljubezen do matere.

Kdaj naj starši torej o tem govore? Ne prezgodaj in ne prepozno! Čisto napačno je, kar so svoj čas svetovali nekaki vzgojitelji, da je treba mlademu človeku vse povedati in vse kolikor mogoče zgodaj pojasniti. Človek mora biti telesno, duševno in moralno toliko razvit, da more umevati resnobo in svetost življenja in z resnobo vse to sprejeti. Prezgodnji pouk bi pogosto škodoval. Zopet pa je napak, če se odlašaja s tem tako dolgo, da mladina o tem izve od drugih, nepoklicanih in morda celo pokvarjenih oseb, ali da sama išče skrivaj pouka in pojasnila in pri tem pade v velike nevarnosti. Kolikor more mlad človek nositi, toliko naj se mu pojasni in pa kolikor potrebuje.

Nekoč je prišel od drugod v šolo deček. Ko gre po poti domov iz šole, se mu pridruži pohujševalec razreda in mu začne skrivnostno pripovedovati gotove reči, misleč, da bo novodošli kar požiral njegovo učenost. Pa ga deček zavrne rekoč: „Ne potrebujem nič tvojega pouka, to mi je že vse pojasnil moj oče . . .“ S pojasnjevanjem in poukom morajo starši tako postopati, da otroka pripravijo na eventualne nevarnosti in pohujšljivce, da bodo otroci postopali, kakor ta deček in da bodo odklanjali vsako pojasnjevanje in pripovedovanje o teh rečeh od drugod.

Danes, ko je toliko pohujšanja, mora pač mladina biti prej na vse to pripravljena in poučena. Neredko so že ljudsko-šolski otroci tako posvečeni v vse, da včasih niti osemnajstletni fantje niso bili tako. Tako prezrela mladina je posebno po mestih in industrijskih krajih in zato je pač tam treba otroka prej pripraviti, kakor na kmetih v rednih razmerah. Danes so pač že bele vrane 18 letna in celo starejša dekleta, ki včasih niti vedele niso, čemu sta dva spola na svetu. Nekoč sem govoril z neko damo iz najodličnejših krogov, pa mi je zatrjevala, da do 20 leta ni vedela o vsem tem nič in da jo je šele tik pred poroko o vsem poučil njen oče. Takih je pač danes malo. Toda blagor mladini, ki ni čutila potrebe o tem pouka, ki sploh ni o tem nič razmišljala, to je bila res angelska mladina! Žalibog je danes pohujšanje nekako na cesti! Plakati brezvestnih kinopodjetnikov, razne razglednice v izložbah, pokvarjena mladina in drugo, vse danes prezgodaj vzbujajo mladini misli na ta vprašanja, vse povzročajo, da sedanja mladina prezgodaj dozoreva in zato danes potrebuje tudi prej pouka in opozorila od poklicane strani, da ne postane žrtev pohujšanja.

Obhajilna paténa.

V kratkem dobimo lep, štirioglat krožnik iz dragocene kovine — v latinskem in vobče cerkvenem jeziku mu pravimo paténa — za obhajanje vernikov. To paténo bo nosil strežnik med obhajilom za duhovnikom in jo držal vsakemu obhajancu pod brado, da na ta način prestreže drobce sv. hostije, ki bi drugače lahko padli na tla in se zgubili. Tako zahteva najnovjše navodilo Sv. Stolice. Rimska kongregacija zakramentov namreč, ki je vrhovna, papeževa oblast za sv. zakramente in daje v papeževem imenu predpise za vso Cerkev, je namreč meseca novembra letošnjega leta izdala odlok, kako naj skazujemo dostojno spoštovanje Najsvetejšemu zakramentu in se vestno varujemo vsakega, tudi najmanjšega onečaščenja svetih podob kruha in vina. Zato predpisuje, da je treba povsod vpeljati za obhajanje vernikov srebrno ali pozlačeno paténo, na katero naj se ujamajo tudi najmanjši koščki, ki se pri obhajanju kaj lahko oddrobijo in padejo mimo keliha na tla.

Iz vsega odloka diha nežna skrb, s katero hoče Sv. Stolica čuvati nad najsvetejšim, diha ljubezen, katero hoče vračati katoliški svet svojemu Odrešeniku, ki v večni ljubezni biva med nami in je celo naša hrana. To novo navodilo je velikemu češčenju sv. Rešnjega Telesa v zadnjih desetletjih nad vse primerno in zaradi spremenjenih razmer tudi potrebno. Ker je oltarni zakrament središče našega verskega življenja in simbol naše edinosti in medsebojne bratske ljubezni, zato se zadnji čas oklepa predvsem te skrivnosti. Evharistični shodi, tako mednarodni kakor pokrajinski in krajevni, so se razširili šele zadnji čas. Češčenje božjega Srca, ki je morda najbolj razširjena pobožnost v našem mrzlem času, je spet tesno združeno z Najsvetejšim. Saj nova določila za praznik Presv. Srca ukazujejo zadoštilno molitev pred Najsvetejšim, kajti v Evharistiji imamo največji dokaz Gospodove nedoumljive ljubezni do nas. Pozabiti ne smemo namreč, da je Evharistija spomin na Gospodovo daritev na križu. Dalje se je zadnji čas število obhajil sila pomnožilo. Odkar je Pij X. odprl tabernakljeva vrata na stežaj, povabil vse duše k pogostemu, celo vsakdanjemu obhajilu in pustil tudi mlado deco k obhajilni mizi, od tedaj stopajo verniki česteje k božji pojedini.

Apostolstvo mož vabi tudi može k mesečnemu krepčilu v sv. obhajilu.

Ker se torej dandanes veliko več obhaja, je tudi nevarnost večja, da pozabimo na veliko pazljivost pri tej skrivnosti. Vemo in verujemo, da je pod vsakim najmanjšim delcem posvečene hostije pričujoč Kristus, zato moramo varovati vsak drobec pred onečaščenjem. Obhajilni prt je potreben in kongregacija ga še vedno predpisuje, a vedno ne prepreči vsake nerodnosti. Zato je odslej treba tudi paténe. Po mnogih krajih, zlasti po samostanih imajo, to že od nekdaj. Ponekod si to paténo podajajo verniki sami, jo drže med obhajanjem sebi pod brado kakor danes nekateri knjižico in potem takoj dajo v roke svojemu sosedu. Ker bi pa to koga lahko motilo, bo pri nas nosil paténo kar strežnik in jo po obhajilu izročil duhovniku, da jo očisti, pobere drobce v ciborij in jih tako spoštljivo ohрани. Dozdaj smo tako obhajali le pri slovesni sv. maši, n. pr. pri polnočnici, kjer drži dijakon paténo vsakemu obhajancu pod obrazom.

Kakor hitro to paténo dobimo, jo začnemo uporabljati, kakor naroča sv. Cerkev. Pri tej priliki prosimo vse vernike, da kolikor mogoče lepo pristopajo k sv. obhajilu, lepo, spoštljivo odpro usta za debelino enega prsta, polože jezik na spodnjo ustnico in s povešenimi očmi sprejmejo Gospoda v svoje srce. Vedenje pri obhajilu mora kazati našo vero v presveti zakrament, naše spoštovanje in našo ljubezen do njega. K temu nas navaja tudi ta novi predpis.

Daritev sv. maše.

V naslednjih člankih pod tem naslovom bo prinašal naš list kratko razlago sv. maše.

Sv. Frančišek Saleški imenuje v svoji Filoteji sv. mašo solnce vseh duhovnih vaj, središče vse krščanske vere, srce pobožnosti, dušo strahu božjega, globočino božje ljubezni. Znameniti pisatelj Meschler pa piše v svoji knjigi »Das Leben Jesu« o sv. maši: »V sveti maši imamo daritev neskončne veličine radi velikega duhovnika, ki ni nihče drugi, kakor Kristus sam, dalje radi daritvenega daru, ki je zopet Kristus pod podobama kruha in vina, in končno radi učinkov za Boga in vso Cerkev. Vse, nebo in zemlja, se solnči v veličini te daritve.«

Sv. maša je vedna daritev nove zaveze, pri kateri se Jezus Kristus nekrvavo daruje svojemu nebeškemu Očetu pod podobama kruha in vina. Tako katekizem. Je torej sv. maša ista daritev, kakor je daritev Jezusova na križu; oziroma sv. maša je ponavljanje daritve na križu na skrivnostni, nekrvavi način, ko se naš Gospod enako, kakor se je na križu daroval, daruje tudi pri sv. maši. Le način daritve je različen. Na križu je Gospod trpel in umrl, tam je daroval svoje trpljenje, svojo kri, svoje življenje svojemu nebeškemu Očetu, pri sv. maši pa ne trpi več, ne umira več, ampak le predstavlja to svoje trpljenje, to svojo smrt, to svojo krzavo daritev s tem, da je na altarju pričujoč pod dvema ločenima podobama — pod podobo kruha in pod podobo vina. »Vzemite in jejte, to je moje telo, ki se za vas daruje«, govori Gospod pri vsaki sveti maši, kakor je govoril pri zadnji večerji. »Vzemite in pijte iz njega vsi, to je kelih moje krvi, ki bo za vas in mnoge preliha v odpuščenje grehov«, zopet ponavlja Gospod pri vsaki sveti maši.

Kadar smo pri sv. maši, se pred našimi očmi ponavlja ona velika daritev Kristusova na križu. Po sveti maši pri-taka v naše duše veletok milosti, ki nam jih je zaslužil naš Odrašenik s svojo daritvijo na križu.

Ker je sv. maša središče vsega katoliškega bogoslužja, jo je sv. Cerkev obdala z vsem sijajem, z umetnostjo, s

simboli podobami, z najlepšimi proizvodi pesništva in molitev, da se ta velika daritev po človeško kolikor mogoče veličastno, božje skrivnosti vredno opravlja.

Radi tega se pa tudi spodobi, da vsak vernik kolikor mogoče globoko umeva vse skrivnosti te daritve, njene obrede in ves njen potek. S čim globokejšim umevanjem sledimo daritvi sv. maše, tem večja pobožnost se vnema v nas in tako prejmemo tudi tem več milosti pri sv. maši. Da globokeje zajamemo iz studenca neskončne globine milosti sv. maše, je potrebno, da poglobimo v pomen molitev in vseh obredov sv. maše. In radi tega bomo skušali vsaj nekoliko razložiti v naslednjih člankih to veliko skrivnost.

Oznanila za januar.

1. Obrezovanje Gospodovo, novo leto, ob 6. sv. m. z enim in ob 10. z dvema blagoslovoma, ob 10. slovesna peta sv. maša; pop. ob 2.30 pete litanije M, B.

3. Prvi petek v mesecu, ob 6. sv. m. z blagoslovom.

5. Nedelja Imena Jezusovega. Služba božja po navadi, popoldan ura molitve. Popolni odpustek ta dan in vso osmino za vse, ki prejemajo sv. zakramente, so pri sv. maši in molijo v papežev namen. Ti odpustki se morejo darovati tudi za duše v vicah.

6. Razglašenje Gospodovo ali sv. Trije Kralji, ob 6. in 10. sv. m. z dvema blagoslovoma, ob 10. slovesna peta sv. maša. Pop. ob 2.30 slovesne pete litanije.

Darovanje za cerkvene potrebe se vrši ta dan pri vseh dopoldanskih in popoldanskih službah božjih. To darovanje vsem župljanom toplo priporočamo.

9. Rojstni dan Nj. Vel. kraljice Marije, ob 9. slovesna služba božja v župni cerkvi.

12. I. ned. po razglašenju Gospodovem, nedelja sv. Družine.

19. II. ned. po razglašenju Gospodovem, služba božja po navadi.

21. Sv. Neža, soseskina sv. maša v Čirčičah.

26. III. ned. po razglašenju Gospodovem.

Dekliška Marijina družba ima shod v nedeljo 12., skupno obhajilo 26.

Ženska Marijina družba shod v ned. 5. jan.

III. red — shod 19.

Razno.

Misijonska zbirka in puščica je donesla skupno Din 1.760.—, kar se je poslalo na družbo za širjenje vere v Ljubljani.

Božičnica Vincencijeve družbe. Kar tiho so šle požrtvovalne članice te naše dobrodelne organizacije na delo in zbirale pri dobrih srcih darove za božičnico revežem naše župnije. Uspeh je bil naravnost presenetljiv. Za božičnico so darovale razne tvrdke in osebe v manufakturi in pleteninah Din 5350 vrednosti, špecerije, kruha in mesenin za Din 1.000.—, v gotovini Din 2420.—. Skupno Din 8.670.—. Obljubljeno nam je tudi še več parov čevljev, ki jih naknadno razdelimo. Iz manufakturnega blaga so članice Vincencijeve družbe in nekatere druge dame in gospodične napravile več kosov perila in oblek, tako so prejele družine in posamezniki obleke, perila, slanine, moke in drugih potrebščin za božič. Obdarovanih je bilo v Kranju 15 družin, 24 posameznikov, 10 dijakov, 8 dijakinj. Na Rupci 3 družine in na Premskovem 8 družin in 2 posameznika. Skupno je bilo torej za božič obdarovanih 70 družin in posameznikov in se je razdelilo blaga in živil v vrednosti okrog Din 9.000.—. Poleg tega je Vincencijeva družba dala Marjanišču za sirote manufakture za približno Din 1.000.—. Posameznih darovalcev ne moremo imenoma naštetih, pač pa so vsi zapisani v kroniki Vincencijeve družbe, vsem pa za obile darove v imenu Vincencijeve družbe in v imenu vseh obdarovanih prav iskren: Bog plačaj! Tudi vsem damam in gospodičnam, ki so se trudile s šivanjem oblek, prav iskrena hvala!

Božičnica v Marijanišču se je vršila v nedeljo 22. decembra. Obdarovani so bili otroci iz otroškega vrtca in pa sirote v zavodu. Otroci so priredili nekaj mičnih otroških nastopov, katerim so povabljeni gostje sledili z velikim zanimanjem. Vsakoletna božičnica v Marijanišču privabi polno prijateljev našega zavoda in tako je bila tudi letos dvorana nabito polna.

Cerkvenik na Hujah. Po smrti dolgoletnega in vestnega cerkvenika na Hujah, Antona Grašiča, je prevzel to službo njegov sin Anton Grašič. Dne 22. dec. je bila sklicana h ključarju Jalenu vsa hujanska in klanška soseska, da se uredi vprašanje dohodkov cerkvenika. Sestanka se je udeležilo 22 gospodarjev iz Huj in iz Klanca. Enoglasno se je sklenilo, da se da cerkveniku letne plače Din 2.400,—, ki se izplača ob novem letu za nazaj. Tako dobi mesečno Din 200. Anton Grašič prevzame cerkveniško službo z vsemi opravili, kakor jih je dosedaj opravljal tam cerkvenik. Bera za cerkvenika se opusti. Ko bi se denarna valuta zelo spremenila, se ista regulira z ozirom na sedanje stanje naše valute. Denar sprejemata in pobirata cerkvena ključarja. Vsako leto se oznani, do kdaj naj vsak posestnik iz Huj in Klanca, tudi oni, ki imajo od drugod tam posestvo, prinesē denar cerkvenemu ključarju. Zamudnike opomnita cerkvena ključarja. Če bi se kdo uprral temu plačevanju, bo denar založila podružna cerkev na Hujah, dotični družini pa se ne bo zvonilo in cerkvenik ne bo za isto opravil nikakega opravila, dokler ne poravna teh zneskov. Sicer pa je upati, da se ne bo upiral nihče tem malenkostnim stroškom. Vse zborovanje je namreč napravilo najlepši utis, da so Hujanci in Klančani možje, s katerimi se more govoriti pametna beseda. Ponekod se namreč ob takih prilikah vedno dobi kaka izjema, ki se prepira in upira plačati malenkostni prispevek, pri tem zborovanju pa je vladala popolna edinost in dobrohotna pripravljenost, plačati, kar gre, zato je upanje, da ne bo nikakega ugovora proti tej ureditvi in da se ne bo nihče ustavljal dajatvi. Teh Din 2.400 se bo po višini zemljiških in hišnih davkov razdelilo sorazmerno na vse posestnike, ki imajo hišo ali zemljišče v področju hujanskega zvona. Znesek, ki odpade na vsakega, se bo pravočasno sporočil, oziroma vsak bo o tem zvedel pri ključarju. Pri tej priliki se je sklenilo, da bodo vsako leto na praznik sv. Jožefa, cerkenega patrona na Hujah, tam litanije ob 3., mesto ob 4., kakor je bilo dosedaj. Domenili smo se tudi, da se naroči za hujansko podružnico cerkveno bandero. Cerkevna ključarja bosta po soseski pobirala prispevke za to. Sklenilo se je, da se cerkvena njiva za kranjskim yodovodnim stolpom odda v najem na javni dražbi. Dan dražbe se bo oznanil v cerkvi.

Novi ciborij za župno cerkev stane Din 3.460. Ciborij za kapelo v Marijanišču pa Din 800. Srebrnine in zlatnine za ciborij so darovalci prinesli za Din 1.436.

Kranjska godba se je začela sedaj živahno gibati in učiti. Med prazniki bodo fantje pobirali po mestu in okolici prostovoljne prispevke, oziroma članarino. Podporni člani plačajo mesečno Din 5,— ali enkrat za vselej Din 250,— in imajo pravico do godbe ob poroki in pogrebu. Naše fantje toplo priporočamo, ko bodo trkali na vaša vrata.

Delavski dom. Otvoritev delavske kuhinje se bo zakasnila za kak teden ali dva in se bo otvorila okrog 15. januarja. Potrebna pojasnila se dobe v pisarni delavskega doma. Oni fantje, ki bi radi prišli tja na stanovanje, naj se zglasijo ali pri župnem uradu, ali pa pri g. kaplanu Košičku, ki bo duhovni vodja zavoda. Vsak stanovalec bo moral plačati stanarino za en teden naprej, če ne porokuje za njega mojster ali tovarnar. Hrana se bo plačevala v pisarni delavskega doma tako, da bo vsak kupil tam nakaznico za kosilo ali večerjo in bo s tisto nakaznico dobil hrano v obednici. Moški bodo imeli obednico na oni strani proti Zupanu, ženske pa takoj pri vhodu na desno.

Mašo berimo! Dijake in dijakinje vabimo, da se udeležujejo naše »recitirane maše«. Stalno opravljajo naši dijaki to priljubljeno in danes povsod razširjeno liturgično molitev vsako soboto ob 7. Ker je zlasti za inteligenco in inteligentni naraščaj potrebno, da pri verskih obredih tudi samo sodeluje in ker ta način verskega življenja po splošnih skušnjah rodi veselo in globoko vero, naj bi se te recitirane maše udeleževali zlasti dijaki. Tudi drugi seveda iskreno vabljeni! Zanj priporočamo »Liturgični molitvenik« dr. Jakoba Žagarja, ki stane samo 10 Din in je splošen, dijaško stanovski molitvenik. Iz njega beremo pri nas sobotno mašo. Po možnosti se tudi sv. obhajilo pri tej maši deli po liturgičnih pravilih, to je med mašo. Ljudje, dijaki, če hočete res vedeti, kako neizmerno bogati in srečni smo mi kristjani, prihajajte in berite sv. mašo!

Dijaki imajo obenem priliko prejeti sv. zakramente.

Drugod liturgična maša izredno cvete in rodi krasne sadove. Naj bi torej tudi pri nas!

Župnija Šmartin.

Oznaniila za januar.

1. jan. 1930. **Novo leto.** B. služba zjutraj in ob 9. z blagoslovom, popoldan ob 2. pete litanije M. B. Vesoljna odveza.

3. jan. **Prvi petek v mesecu.** Sv. maša pri altarju Srca Jez. z blagoslovom.

5. jan. **Praznik presv. Imena Jez.** B. služba zjutraj po navadi, ob 9. uri z blagoslovom, pop. ob 2. ura molitve pred izpost. sv. R. T., potem shod III. reda. Ta dan in skozi vso osmino dobi popolni odpustek, kdor prejme sv. zakramente, se udeleži sv. maše in moli v namen sv. Očeta.

6. jan. **Praznik sv. treh kraljev** ali razglašenja Gospodovega. B. služba zjutraj z blagoslovom, ob 9. peta sv. maša z 2 blagoslovoma, pop. ob 2. pete litanije M. B., po litanijah shod Mar. družbe. V pušico se nabira ta dan za afr. misijone.

12. jan. **I. nedelja po Razglašenju.** Praznik sv. Družine. B. služba zjutraj po navadi, ob 9. z blagoslovom, popoldan pridiga za bratovščino sv. Družine in pete litanije M. B. Ta dan popolen odpustek za ude bratovščine sv. Družine.

17. jan. **Sv. Anton puščavnik.** Ob 8. v Stražišču soseskina maša.

19. jan. **II. ned. po Razgl.** B. služba po navadi.

21. jan. **Sv. Neža.**

25. jan. **Spreobrnjenje sv. Pavla.**

26. jan. **III. ned. po Razgl.** B. služba po navadi.

Kronika.

Umrlj.

Dne 13. dec. Katarina Križnar, žena hišarja iz Stražišča št. 23., stara 66 let.

Dne 20. dec. Rotija Porenta, samska delavka v Stražišču št. 90, stara 56 let.

Dne 23. dec. Jurij Berčič, vdovec, zidar iz Zg. Bitnja št. 15, star 70 let.

Razširjajte Kranjski zvon!